

DIRECCIO Y REDACCIO.

CARRER DE LA PRINCESA,

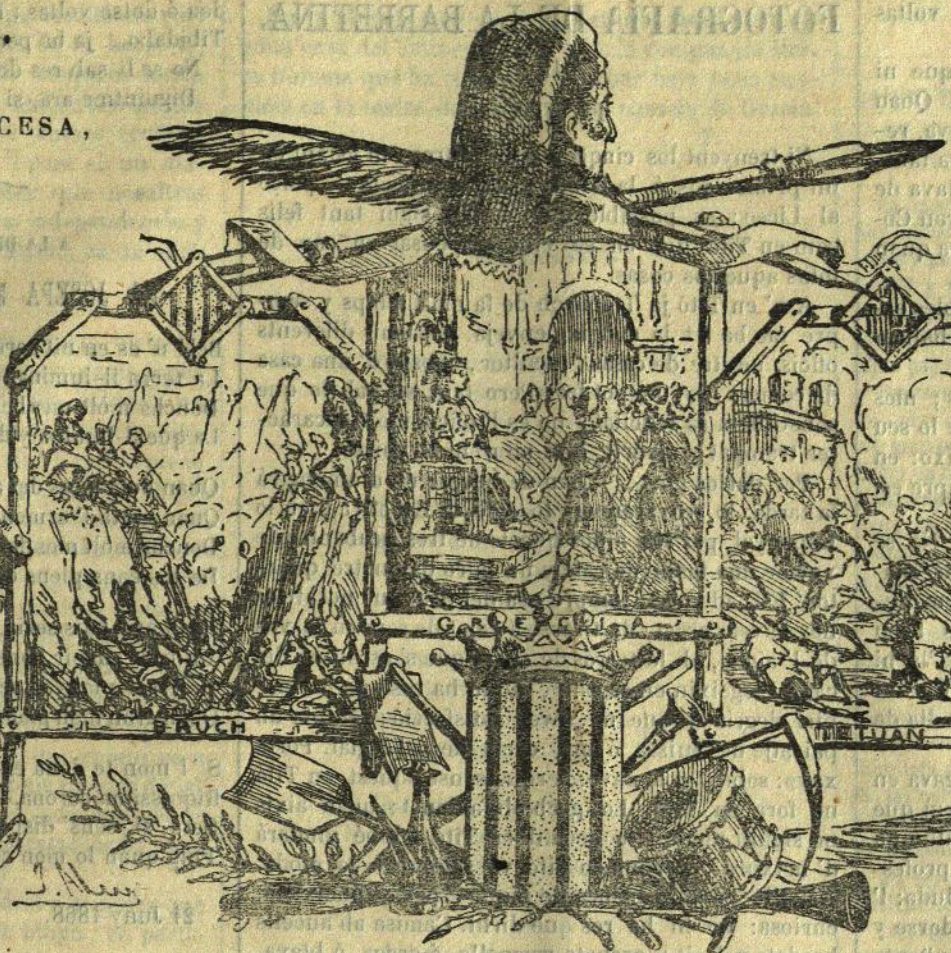
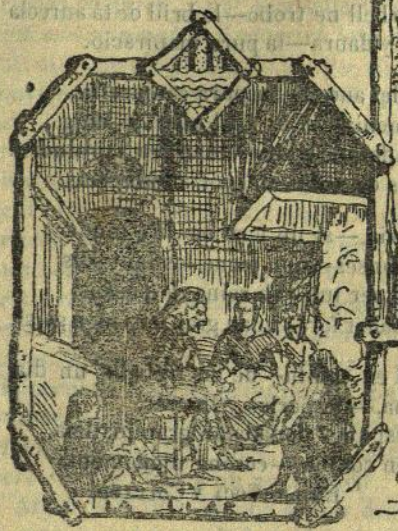
número 1, pis 2

ADMINISTRACIO.

LLIBERIA DE EUDALT PUIG,

Plassa Nova, núm. 5.

2 cuartos.

2 cuartos.

ANUNCIOS
A PREUS
EQUITATIVOS.

LA BARRETINA.

LITERATURA,
CIENCIAS
Y ARTS.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Necrologia. D. Joan Cortada, per Z. de V.—*Fotografia de la Barretina*, per Antoni Miralles.—*A la distinguida poetisa Na Josepa Masanés de Gonzales*, per Emilio Coca y Collado.—*Rum, Rum*, per F.—*Cançons*—*Teatres*, per Z. de V.—*La mort*, per Antony Pages.—*A. Y.*, per M. D.—*Soluciones a las zaradas y al geroglífico del número pasado*.—*Zaradas*.—*Geroglífico*.—*Correspondencia de la Barretina*.—*Anuncios*.—*FOLLETS*: *Las Joyas de la Roser*, per Guadalupe Cortes Wighlen.

NECROLOGÍA.

D. JOAN CORTADA.

La mort ens ha fet un agravi, puig que 'ns ha robat un sér útil a la societat. La pàtria catalana ha perdut un bon català, Espanya un bon espanyol, la societat un sér digne, las lletres y las ciencias un decidit y lleal defensor, un bon soldat.

Més un consol ens queda a quants teniam la honra de possehir, poch ó molt, la amistat del difunt, y es que en Cortada a pesar del destí, ab tot y la segadora dalla de la mort, no morirà. La seva familia, sos amichs, y sobre tot sos numerosíssims deixebles, recordarán mentres visquin lo nom del eminent repúblic en mal hora finat; y quan la generació actual s'acabi, quan no hi hagi una ploma pera escriure sos fets, un pensament pera recordarlos, uns llabis pera referir sos rasgos d'home honrat y de ciutadà lleal; llavors restarán encara sos escrits, sas obras que no morirán may, pera donarli justa y ben merescuda fama. Perque la reputació de D. Joan Cortada no es una de aquelles reputacions il·legítimament gua-

ynadas, no es filla d'un mérit tant fictici y escàs com pompós, no es devuda a cap societat d'alabansas mútuas. La reputació que te D. Joan Cortada ell se la ha guanyada.

Preguntéuho sino a sos deixebles, y ells 'us dirán que en la càtedra se convertia en un bon orador; preguntéuho als pedagogos y ells 'us contestarán que bo era lo sistema d'ensenyansa que posava en us pera fer arribar lo complicadíssim coneixement de la ciencia històrica, fins a las intel·ligències més ineptes y més poch desenvolupadas; preguntéuho als historiadors y 'us dirán que la seva historia d'Espanya se pot posar al costat de la de 'n Lafuente, y que sos tractats elementals de Geografia política y descriptiva, Historia universal y d'Espanya, honran a qui 'ls ha fet; preguntéuho, en fi, als literatos y ells us contestarán que va traduhir perfectament a la llengua espanyola lo *Paradis* de Milton, los *Misteris de París* de Sue, y altrás obras d'indisputable mérit; ells 'us dirán qu'en sas novelas originals cumplia ab totas las condicions que la retòrica estableix: que parlava y escribia perfectament la llengua de Cervantes, y que fins en los escrits en que s'hi veyia poca profunditat ó escàs mérit en lo fondo, s'hi descubria sempre una forma envejable, una manera de dir excel·lent. Pera convèncerse d'aixó mateix qu'estem dihent no cal pas fer més que fullejar los escrits que baix la firma de Benjamin ha publicat en sa última época literaria en l'acreditat periòdic *El Principado*. S'hi veurà en ells tal volta poch fondo—circunstancia aquesta molt l·legitimada si 's te en compte lo molt que produia lo Sr. Cortada;—pero sempre en ells s'hi descubreix una facilitat en lo lleguatje comprensible tant sols en qui com ell—y sigui dit en honor de sa aplicació,—havia sabut *Lo Don Quijote* y moltas altrás obras clàssicas, de memoria.

Cortada sempre ha brillat en qualsevolga esfera a que s' hagi dedicat.

Sent advocat, lo veyem promotor fiscal, sent escriptor presta verdaders serveys a las lletres, y 'l veyem nombrat en justa recompensa, membre de diferentas societats científicas y literarias; quan se tracta del professor se 'ns converteix en catedràtic de Historia y Geografia, y per fi, quan se prescindeix del home de lletres y 's busca tant sols al sér social, llavors se 'ns converteix en un dels individus de la Junta de la Casa de la Caritat, en un bon pare de familia y en un bon ciutadà.

Lo Saló de Cent recorda encara lo discurs qu' en la llengua de Muntaner va pronunciar l'any en que fou president del Consistori dels Jochs Florals.

A més d'aquest, molts altres varen ser los serveys que rendí a la nostra llengua y a la nostra terra, podent citar entre ells lo que li feu escrivint los articles titulats *Catalunya y los catalans* que actualment estem reproduhint posats en llengua de la terra, en nostre semmanari.

Era bon català, y en totas parts,—fins en la càtedra—sostenia y afirmava ab sa autoritat, que la llengua catalana es llengua y no dialecte, y que pera ser llengua no li mancan ni gramàticas, ni diccionaris, ni poetas, ni historiadors, ni teatro, ni prempsa, ni tot lo que deu tenir una llengua pera ser tal.

Durant l'any acadèmic hi havia duas l·lissos que eran altres tants aconteciments, no direm pera sos numerosos deixebles, tant sols, sino pera tot lo Institut en pes: lo dia en que devia explicar la expedició dels catalans y aragonesos a Grecia y lo jorn en que devia referir la guerra de la Independencia, la càtedra se li omplia de gom a gom y ni un sol lloch entre deixebles y oyents, quedava vuyt. Tal era lo fanatisme que produian eixas duas l·lissos explicadas per ell, que quan de Catalunya y de la terra espanyola se tractava, era tot eloquència, tot entusiasme, tot verbositat. Los rasgos oratoris se confonían a voltas ab los crits espontàneos d'entusiasme de sos

deixebles que—à pesar d'ells,—no podien á voltas contenir.

Era tant l'amor que sentia per sa patria que ni una sola ocasió deixava passar per' alabarla. Quan parlava del poder marítim de la Gran Bretanya, recordava ab plaher que avans que la Inglaterra també ho havia sigut la Catalunya. Quan parlava de Vasco de Gama se recordava ab orgull del gran Colón; y quan ell estava en lo seu element, era quan explicava las batallas de sant Quintin y Pavia.

¿Qué molt, donchs, que tots los seus deixebles estimem tant á la patria si tant bon mestre habem tingut?...

Estimava entranyablement á sos deixebles; mes no 's cregui que la seva condescendencia y lo seu carinyo passás may dels seus limits; res d'aixo: en la cátedra y en los exámens de fi de curs sempre estava just.

Raras vegades havia comes una injusticia. No se sab de ningú que 's pugui queixar de sa recta manera de obrar. Al baixar á la tomba sols benediccions se n'ha emportat, no pas malediccions. Prou saben sos deixebles lo molt carinyo qu'ell 'ls hi professava. A mes del que 'ls hi demostrava durant l'any, hi havia també lo llanto ab que 's despedia de ells l'últim dia del curs.

Donava gust veurer aquell cel que desplejava en la ensenyansa, sense desanimar may. Recordem que un dia preguntá la lliçó de geografia, á un alumne altament inepte. Quantas paraulas digue lo professor foren inútils. Se passá l'hora y fou perduda: l'ignorant no cedia. Llavors en lloch de enfadar-se y desanimar, se contentá tant sols explicant lo qüento següent:

«Hi havia un home que havia comes una falta molt grossa, molt.»

«Preguntantli quin castich volia, ell contestá que gran era la falta y gran devia ser lo castich que li impossessin.»

«—Donchs bueno, li contestá 'l jutge, ensenyaras geografia tota la vida...»

Y en mitj de la riallada general despedi als alumnes diènllosi que en lo següent dia donarian la mateixa lliçó. Vingué la lliçó següent y 'l catedratic preguntá al mateix ignorant del dia anterior. Lo que avans no havia sabut res, are sabia y comprenia la lliçó, gracias al cel y á la incansable constancia del que may desesperansava.

Coneixia ell tant be la naturalesa dels estudiants que ab una sola mirada, ab un gesto per insignificant que fos, lograva la disciplina y ordre escolastic que altres á voltas no alcansan á pesar de posar faltas á discreció y ab tot y 'ls concells de disciplina.

La Cátedra que com deya ell era la seva vida, fou sens dubte la seva mort. Recordem encara la última lliçó de historia de Espanya que volgué explicar ell á pesar de una grave indisposició que ja feya temps que 'l tenia patint. Se tractava del seu cavall de batalla: d'explicar la guerra de la independencia. Lo discurs durá tota l'hora y atés lo seu estat delicat, las dimensions de la explicació y lo molt que durant ella se va afectar, no dubtem en assegurar que alló fou lo que li causá lo vomit de sanch que li sobrevingué la nit del mateix dia de la explicació.

De manera que l'amor á la ciencia l'ha mort. Sa perdua ha sigut sentida. ¡Ditxos qui com ell deixa llágrimas, tristesa, desconort y anyoransa en torn de son sepulcre!

En lo fossar de San Gervasi, hi ha una lápida que sols diu:

Joan Cortada morí en lo dia...

Aixís ho disposá lo finat. Lo qui tingué prou talent pera ser home quan vivia, lo tingué també pera obehir al principi d'igualtat despres de mort. Lo talent may s'ha d'honar á si mateix: aixó es obra tant sols de la admiració. Aixís es com al peu de aquella llosa sencilla y modesta, anirem á depositar á son debut dia sos numerosos deixebles, una corona mortuoria que será á la vegada recort de gratitut, prenda de carinyo y tribut al verdader merit...

Are sols desitjem que com á complement de sa vida literaria, se publiquin á la major brevetat possible las obras que segons las nostras noticias ha deixat pera publicar quant fos mort.—Z. DE V.

FOTOGRAFÍA DE LA BARRETINA.

II.

EN TITÓ.

Ni trenyent los cinquanta mil duros, ni estant en un primer pis á la Rambla, ni tenint cotxe y palco al Liceo; es possible que ningú sigui tant felís com en Titó, que en sa vida ha pensat en cap de totes aquestas cosas.

A n' en Titó ja 'l coneix de fa molt temps y sempre me ha fet la mateixa enveja. Pot tenir diferents oficis: mestre de casas, escultor, mosso d'una casa de comers, tot ho pot fer. Pero tant se val: lo que constitueix sa felicitat, no es l'ofici sino son caràcter trempat y aixurit, com no n'hi ha gaires.

Per darlos gust, l'han de buscar un diumenge á la tarde: lo trovarán en lo café d'Espanya ó en lo Espanyol, per allá á dos quarts de tres, acabantse de xuclar una tassa de café y un puro de quatre quarts. Ell, además, sempre usa del dret que nosaltres nos havem creat, de tirarse 'l rajet de rom en lo vas de l'aigua, ab lo terrós de sucre que s'escatima del café. Llegeixin en sa cara, no hi ha res que no inspire alegría y que no reveli satisfacció: sembla un paisatge de Suissa ó una carta de col·legial. Porta xavo: sobre tot lo xavo, perque sense aquest, en Titó no fora en Titó. Lo gech ab faldonet: quan aixís no siguin moda, lo gech d'en Titó també mudará d'hetxura, perque en Titó va sempre á la moda. Armilla groga ó blanca de piqué, neta, planxada, curiosa: no hi ha res que dirhi. Camisa ab aucells brodats pel pit; corbata vermella ó groga, ó blava, pero sempre d'un color aixís. Pantalón del color de moda, pero sempre 'l mes viu y pronunciat: ha dut color d'havana, ha dut color blau fort, ha dut quadros grossos: ara porta color de mico. Botinas de xarol ab camilla de color de xocolate ab botonets blaus. Y bolet blanquinos sempre: velshiaqui en Titó. Res de bigoti, ni patillas; casi may dú res á la cara.

Seguiuho, que lo diumenge dona gust anar ab ell. Atravessa la Rambla, s'en vá cap á la Riera del Pi, y un xich avans de trovar l'iglesia, s'atura en una porta, truca y fa un xiulet graciós. Ni de pinxo, ni de senyor.

—¡Titó! crida una veu desde 'l segon pis... Ja baixo.

—Ves de no tardar!

Al cap d'un moment baixa una cambrereta, tota composta y arreglada, ab monyo alt, vestit de jacobí, arrossegant, botas ab tacons y mocador de barege. Es la promesa d'en Titó, se'n van á passejar.

Avans que l'Ensanxe hagués passejat sa devastació per lo passeig de Gracia, en Titó y la Roseta anavan á menjar figas á la font de Jesús; allí passavan mitja tarde y ab una volteta que davan despres, tenian la tarde divertida y apetitosa. Ara se'n van cap al passeig y se fican al Prado á veurer lo que fassin, pero al públich, no; en sillons de rejilla, perque en Titó paga y ningú sab ferho com ell.

Ja han fet la funció: mentres ha durat, en Titó no n'ha perdut res, ha criticat als actors, ha fet notar los versos que se passavan del paper, y fins ha estat á punt de xiular al veurer que 'ls actors se preñian ab massa calma la escena del desafío ó la del terremoto. En Titó, jo no sé com s'ho fá, pero lo cert es qu'ell sap de memoria casi tots los dramas. La *Flor de un día* la te pel cap dels dits, lo *Trovador*, lo sap adormit... es lo gran frequentador de teatrets, lo gran entusiasta de companyias del Triunfo y Tirso.

No 'ls diré sino que al sortir de la funció, en Titó y sa promesa se'n van al café; allí ella pren y ell paga, despres la acompanya á casa y ell se'n torna ó al teatro, ó al Euterpe á ballar ab totes las que troba.

Ell es d'un coro: quan pels carrers ó pels passeigs sentin uns quants que prenen la fresca cantant alló:

Corred, volad, si, si!
venid, corrad, volod...

en Titó hi es.

També es dels de San Mus; ha estat á Montserrat

deu ó dotse voltas; ha vist San Miquel del Fay... lo Tibidabo... ja ha perdut lo compte.

No se li sab res dolent, treballa, es felís, y...

Diguintme ara, si ha algú que visqui com en Titó.

ANTONY MIRALLES.

—SE—

A LA DISTINGUIDA POETISA

NA JOSEPA MASANES DE GONZALES.

Bell n' es en nit serena—la lluna contemplarne,
La terra il·luminantne—ab blanca resplandor:
Donchs molt mes bell ne trobo—lo brill de ta aureola
La que il·lumina y daura—la pura inspiració.

Quan dols n' es del aucell—la pura cantarella,
Quan grata l'harmonia—d'un bell matí de Maig...
Donchs molt mes dols ne trobo—de ta lira 'l preludi...
De tos cans plens de vida—del cor arrabassats.

¡Mes ay! felís seria,—si un jorn ma lira muda
Un trist sospir llanses—que digne fos tant sols
De esser plenyut per tu,—oh reina de poesia!
Quan gran mon plaher fora,—quan gran fora mon goig!

S'l mon te dona en cambi—de tas treballs un dia,
Riquíssima corona,—de perlas y llaurer,
Será, si, sens' disputa—donada ab gran justicia,
Puig quan lo mon corona,—corona dignament.

EMILIO GOGA Y COLLADO.

21 Juny 1868.

RUM, RUM.

Hem rebut lo quadern primer del tomo segon de *Lo Trovador de Montserrat* que conté las següents poesias: A Frederich Mistral.—Los héroes del Callao.—¡Viva Provensa!—Delenda est Cartago.—En la Montanya (recomenem la lectura d'eixa poesia que es la millor del quadern).—Desde un bastio del castell de Foix.—Endressa als trovadors de Provensa.—Anyoransa.—Lo sacrament de la Comptesa.—Lo Paradís del mon.—Complaint.—A la poetisa provensal Rosa Anais Roumanille.—Lo cant del Desterrat.—Versos escrits al peu d'un retrato de Cristóbal Colón. No podem resistir al desitj de reproduir en nostras columnas eixa última poesia que per si sola recomana 'l tomo. Dificilment se pot dir més y més ben dit en tant pocas paraulas:

Quan lo veyan passar un jorn las turbas,
Lo front pensivol, la mirada trista,
—Es un foll—deyan; y la gent llavoras
ho creya, se 'l mirava y l'escarnia.

¡Un foll! un foll! un foll!... Santa Madona!
¡Déu nos en do per cert d'eixas follías!

Ay! en tots temps y en totes parts fou sempre.
Al geni sempre la brihalla xiula:
tots los homens com tú, Colón il·lustre,
es ab sa mort com naixen á la vida.

Enveja, ara 'l tens viu ¡pupa! ¡Destrossall!
Posteritat, aquí 'l tens mort. ¡Admirall!

A pesar de que algú's va figurar que los fills de Arenys de Mar eran fills de Madrastra ó bè de la esclavitut, se feren balls y 's ballá forsa, se varen fer fochs artificials que foren molt bonichs y se organisá una professó que pocas vegadas s'haurá vist tant lluida en aquella vila. Tot aixó gracias á certa energia desplegada á temps y ab prudencia, y gracias á que ningú's burla impunement de la autoritat superior de la provincia.

Un aplaudit poeta catalá está escribint actualment una pessa en un acte que 's titulará: *Una arcalda-da*. Diuhen bonas llenguas que s'estrenará en un poble de la costa y que 'l dia del estreno s'hi podrán llogar cadiras.

Indirectament ens ha vingut un recado de part dels Bufos. Vegin si ho entenen aixó de la brometa, que fins ens han fet dir que si 'ls ataquem forsa, quan s' hagi acabat la temporada, ens enviarán una entrada d' abono. Si algun de sos autors arriba á sentir aquest *xiste*, de segur que 'l posa en un *dis-barat* cómic-bufo. Aixó de suposar que nosaltres som capassos de véndrer la nostra independéncia y la nostra dignitat per un billet de abono, es un *xiste* que sols es propi dels..... ¡Alto!

Sr. Mortes: Per dirli á vosté que no sap historia, ni teoria del art, ni estética, y que coneix sols pochs artistes célebres, y per aconsellarli que estudihi un xich més; á ningú se li ocurrirá 'l dir que sigui cap insult ni vosté pot probarnosho. Per aixó y per la plena convicció que tenim de que vosté 's cubreix ab un pseudónim per atacar á un redactor nostre, y sent aixís que lo posarse careta per' anar en contra d' un altre que va ab la cara descuberta, sols es digne de gent hipócrita; no li publiquem lo remítit, puig los articles 44 y 47 de la lley de impremta, que portem més ben estudiats que no pas V., no 'ns obligan á insertar remítits contestant á un sueltó, quan aqueixos remítits están firmats ab un nom que no es lo verdader. Aixís, pues, ja pot acudir á qui vulgui pera obligarnos á insertar lo dit remítit, puig primer deuré probar vosté ab document apropiat, com es *Lluís de Mortes, resident en Vich, y que ha estat criat en la cort*, lo que li será un xich difícil.

Ara devem dirli que no te cap dret á suposar que lo rum-rum á que aludeix siga de ningú, en particular, sino nostre, puig nosaltres sols atmetem firmats ab lo nom propi, y encara segons lo cas, los escrits que ataquin á altres. *Senyor de Mortes*, estigui bonet y no s' hi cansi. Ah! escolti: quan se contesta á un remítit no 's fá res més que alló. Li diem, perque sembla que vosté en aquella especie de contestació, se 'n va un xich—un tros,—del camí real. Disposi.

En lo número que ve, será fácil que 'ls diguem alguna cosa del eminent Rossi y de la companyia lírica italiana que ha comensat á actuar baix bons auspícis en lo teatro de Varietats del passeig de Gracia. F.

CANTARS.

Perdut en lo mon me trovo,
perdut, perdut sens consol...
com nau qu' es juguet del vent
tenint malmés lo timó.

De totes mas desventuras
culpable una nina n' es:
que culpable es, molt culpable,
qui no torna lo que pren.

A una nina li dongui,
pensant en mil il·lusions,
lo que val més que cap joya,
lo més estimat: lo cor.

Una nina, sens desdeny,
lo meu cor ne va acceptar...
y ab un prolongat silenci
despreci sols me torná.

¡Ay nina! quanta amargura
que derramáres en mí,
y quant en aqueix trist mon
encar me farás sufrir!...

Dèu te perdó bella nina,
nineta Dèu te perdó!..
dau fatal de ma desdita,
causa de mon desconsol...

TEATRES.

CAMPS ELISEOS:—LE CHALET.—LE TOREADOR.—
LE DOMINO NOIR.—LES MOUSQUETAIRES DE LA
REINE.

La opera *Chalet* no serví més que pera donarnos á coneixer fins abont poden arribar las facultats artísticas de Mad. Lestrade y pera acabarnos de convencer de la mediania de Mr. Trillet y demes artistas que en dita opera prengueren part. No fou gaire mes afortunada la opera *Le Toreador* si be aquesta tingué la gran ventatja de tenir per interprete del principal paper á Mad. Dupuy.

Excusem elogis que serian injustos y ocnpmenos dels *Mousquetaires de la Reine*, que tractantse d' eixa magnífica producció molt será que no 'n tinguem de prodigar, sobre tot si 'ns fixem en la hermosa aria del acte primer que tant be interpreta Mad. Dupuy, en las coplas del tercer acte que diu ab gracia marcada Mad. Lestrade, en la romansa de tenor que diu ab sentiment musical Mr. Blum y en lo arrebatador duo del mateix acte cantat admirablement per eix artista y per la heroína de la opera Mad. Dupuy.

Lo mencionat duo es sens disputa la pessa de l' opera y creyem que 's val la pena de anar als Camps encara que no signi mes que per' sentir eix duo. Lo tenor dona unas quantas notás molt ben donadas y que arrebatan al públich. Aixó mateix será motiu per' que li fem present que sent las sevas facultats algun tant majors del que á primera vista representa, tal volta podria prescindir de recorrer ab tanta facilitat com ho fá, al registre de falset, que per altra part no es massa agradable.

En síntesis: l' execució dels *Mousquetaires* ens va deixar bastant satisfets.

Le *Domino noir* es la millor opera que s' ha fet en la present temporada, y entenguís que 'ns referim á la execució. Lo principal de l' obra es lo tercer acte. Mad. Dupuy—com sempre,—estigüé á grandíssima altura. Lo caricato Mr. Duvoce digné mol be l' aria de dit tercer acte. Mr. Blum regular en los dos primers actes y bastant be en lo tercer. L' orquesta bastant regular. Es notabla la aplicació dels professors, puig en molts pochs dias han millorat moltíssim: á *Dèu lo que es de Dèu y al César lo que es del César*.

Z. DE V.

— 96 —

Arribats á casa hi hagué una verdadera pluja de felicitacions y enhorabonas.

Per 'l pare, per la partera, per los padrins, fins per la llevadora: per tothom n' hi hagué ab abundancia.

Després cuidá cada hu de sa córpora y ni un deixá de aprofitarse del rebost de la casa. Sortiren los pernils y llangonissas, los vins del celler y las mil y una golosinas que fabrica lo droguer. Tot fou menjat y destrossat sense compasió.

No se arrivá á las bodas de *Camacho*; pero poch se 'n hi faltá.

Hi hagué un verdaer saqueig, ab gran contento de 'n Mateu que ho pagava, puig la millor prova de atenció y carinyo que podian darli los convidats era menejar las barras fins que de cansadas se 'ls sentessen y omplir lo ventre mentres n' hi cabés.

Al últim mes en-llá de mitj dia se retiraren, repetint las felicitacions y 'ls «queper molts anys, que aquest no sia lo últim» y altrás cosas que automàticament se diuen en semblants casos; portantsen tots sense excepció una mocadorada de confits pera recort de la festa y pera estendrer sos dolsos efectes á las respectivas familias.

Contan las crónicas que apesar de tenir aquella gent uns ventrells molt semblants á pedrers, lo metje hagué de ser cridat per algunas indigestions y lo apotecari despatxá algunas unsas de cremor tartaro y fins de sal de Madrit, puig llavoras no estava encara en moda la magnesia.

CAPITOL XV.

Omega.

—Lo bullici de aquest dematí, deya la Marta, me ha fet mal de cap y 'm trovo tota fatigada.

—Aixó no será res. Descansa y vejas si pots agafá la suor, que tot passarà.

En Mateu acotxá ab cuidado á sa muller, ajustá 'ls finestrans y se retirá de puntetas, dihent als noys al surtir:

—Aneu á jugar á fora y procureu no fer soroll, que aquella no se trova bé.

— 93 —

rer als medis mes reprobats, en... pero val mes deixarho correr, puig hi ha cosas que ni nomenarse dehuen encara que 's tracte de afrontarlas.

Son ells *pancistas* en son género y com á tals despreciables.

Per fortuna entre las clases menos acomodadas y entre la gent del camp, sensilla y creyent, apenas se trova un exemple de tal monstre.

Allí los fills se consideran en son verdader significat com fruit de benedicció y espresió patent de un favor de la Providéncia. La esterilitat es temuda y vergonyosament soportada, la fecunditat se te per gran gloria. Perque 's creu, y no es mal pensat, que los fills son lo capital de la familia, que son sos mes certs ahorros. En ells se inverteixen en gastos y cuidados, pero ells retornan lo gastat ab crescuts interessos, ab gustos y satisfaccions que proporcionan son amor y sas caricias, ab apoyo material quan ho exigeix la vellesa de sos pares.

Per aixó en casa de 'n Mateu lo naixement de un noy fou un aconteixement joyós que omplí de alegría á tothom y cada hu cuidá de demostrarla com millor li aparegué.

Sobre tot en Melció y la Roser estavan boigs de contento per la aparició de aquell nou germanet, que segons los digueren havia sigut remés desde Girona dintre de un carro de palla que havia arribat aquella matinada y estava encara sense descarregar á la porta de la establa.

—Per mes que ho conten, murmurava en Pau que ho sentí dir á un, no m' ho faran creurer.

—¿Que vols dir ab aixó? li preguntá Bernat maliciosament.

—Que jo era aquí quan ha arribat lo carro y no he vist que portessen cap bordagás.

—Vaig creyent, Pau, que may enfonsarás cap trona.

—Ay! ay! ¿perqué?

—Perqué tens pera llogar lo pis de dalt.

Aixó era lo limit de la comprensió del pobre Pau, que se quedá sense entendre res, somiant truitas y ab la boca oberta.

En Bernat se retirá rihent entre nas y barba; molt satisfet de sa superioritat y tocantse ab certa malicia compasiva lo mitj del fron ab lo índice de la ma dreta.

24 LAS JOYAS DE LA ROSER.

LA MORT.

A LA MEMÒRIA DE D. JOAN CORTADA.

SONET.

Llampanta corre sempre y molt furiosa
Y estent en lo seu pas la segadora
Dalla. No mira enrera, y destructora
Ab sa vista senyala l' ampla llosa.
Murallas ni palaus li fan may nosa,
Ni may devant la forsa s' acocora.
Trepitja ab son fret peu, aterradora.
A tot quant á son pas furient se posa.
Noblesa, modas, luxos y riquesa
N' esventa y aniquila ab sa bravura,
Y tot tribut rendeix á sa feresa;
Mes no... una cosa hi ha que sempre dura
Fins sota de la tomba mortuoria,
Y aquesta augusta cosa n' es la gloria!

ANTONY PAGES.

A Y.....

Com hermosa auelleta
que airosa vola
y volant sembla 's perdi.....

.....mes sempre torna
ahont te la seva amor

y al niu se posa;

Aixís ma fantasia

rápida vola,

vola...vola...y 's pert...

mes sempre troba

l' arbre de mon amor:

¡ta imatge hermosa!

San Celoni. Maig 1868.

M. D.

Solucions á las xaradas y al Geroglífich del número passat.

La Ca-ra-bas-sa, als tosinos,
y pera mi 'l pi-ca-poll...

Geroglífich: en aquest

mon cada casa es un mon.

Enviadas pel correu.

XARADAS.

Ma primera es una lletra
que en lo Jesus trobarás,
y juntada ab ma segona

es lo nom del meu germà.

Si es que tu forner 't fassis,

drapaire ó be carboner,

ab tota lley prima y tersa,

y 't dich que farás cales.

Quan ab la Pona jo 'm casi,

prima, tres y dos ben fi,

puig seguint aqueixa norma

ben prompte 'm faré molt rich.

Quan entris á alguna iglesia,

segona y tersa al instant,

que á tots bastant 'ns convé.....

Desitjo molt tersa estar.

Vamos: ja puch tocá 'l dos

qu' es cosa que 's canta be,

y si lo meu tot no acertas

tens del tot un magatsem.

AGUSTINET B. Y B.

Lo gran «prima» es de 'n Pitarra,

dos es verb y consonant;

lo qui dongui 'l tres de pit,

ja 's pot di un tenor com cal.

Lo tot á las lletres patrias

dias de gloria ha donat.

UN OBRER.

GEROGLÍFICH.

LININ et I P P L O O R D T O B S T

Pre
SPEERUE RA: ala Pre O

Las solucions se donarán en lo número de dissapte.

Correspondencia de La Barretina.

J. R. y R. Barcelona. Tindrè present lo seu consell que ja me l' han donat altres lectors. Gracias. Un d' Arenys. Posaré ab molt gust la seva xarada, pero m' ha d' enviar la solució. P. Ab molt gust quan li toqui l' torn. F. M. P. L' original ha vingut tart. Dissapte sens falta. Miquel. San Celoni. De las tres poesias que de V. tinch rebudas ne publico una que esta bastant be. Z. E. Z. Barcelona. Publicaré lo geroglífich. L. de M. Vich. Si jo m' hi poses de pit, lo seu remitit no 's publicaria, puig lo dret que en aquells articles que fa gala de saber no fa referencia de cap manera al cas en que V. se troba. De tots modos, jo se molt condescendent y es probable que dissapte 'l posi.—A. S.

ANUNCIS.

LA MAGNIFICA

BALADA DE CATALUNYA

DEVUDA Á LA PLOMA DEL REPUTAT POETA

RUIZ AGUILERA,

AIXIS COM LA COLECCIÓ DE POESIAS QUE BAIX LO TITOL DE

RAMELLETS

se publican en aqueixa ciutat; se venen en la nostra administració, Llibreria de Don Eudalt Puig, Plassa Nova, num. 5.

Los pedidas al per major poden dirigirse tambe á la mateixa administració.

DIRECTOR: D. ANTON SERRA.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jeps, carrer de Petritxol, 14 — 1868.

— 94 —

No se tractava de res mes que de fer lo bateig ab tota ostentació, puig que, gracias á Déu, los medis de fortuna de 'n Mateu ho permetian.

Tres dias passaren en los preparatius, y en lo quart á las vuit del matí, se trobaren reunits los convidats, vestits de tota gala, los homens ab gambeto que 'ls arrossegava y las donas ab mantellinas blanques de diversos tons y telas, empinadas al extrem de las descomunals pintas que llavoras se usavan.

Sortiren en professó solemne, rompent la marxa lo pare, mes tou y regositjat que si hagués tref la rifa, la llevadora y los padrins; seguintlos per son ordre, la familia, los parents y los que no eran mes que coneguts. Aixís atravessaren lo compacte grupo que formavan tots los xicots de Hostalrich, que 'ls rebéren ab desaforats vivas y crits de contento, als quals contestaren los de la comitiva ab grapats de confits que introduhiren la confusió en las filas de la gent menuda y ocasionaren mil batussas.

A la porta de la parroquia los esperava lo rector ab son roquet y estola, pera ferlos las preguntas de rúbrica: «¿qué portan á la Santa Mare Iglesia, noy ó noya?» la qual contestada, se aná celebrant la cerimonia ab tot lo lluhiment que permetian las circumstancias.

Es veritat que no pogué amenisarse la funsió, fent tocar la orga, ni ab acompanyament de coros, perque ni una cosa ni altre hi havia en Hostalrich; pero las comares batxilleras de la vila, que sense ser convidadas se havian agregat á la comitiva, se feren notar mutuament que lo rector deya las amonestacions als padrins ab to mes solemne y pausat que de costum.

—Com que pagan be, deya una, se 'ls fa millor feyna. No es tot hu quan se presenta á las fonts baptismals un pobrissó!

—Oh! llavoras tot va de requiem, perque després no 's fan compentes.

—No puch entendre com en Mateu se va enfilant tant alt. Observu, Mónica, que en aquest bateig no hi falta res per 'l luxu.

—Que voleu ferhi.

—¿Heu vist la hatxa?

—Prou! A Girona va anar á comprarla mon cosí y no se 'n va fer menos de dotse pessetas.

—Verge del Carme! quins gastos!

— 95 —

—Y qué diuhen que després hi haura un refresch que tapaná 'l sol.

—L' han fet portar espressament de Barcelona, digué unat ercera.

—Ara crech que esteu mal informada, puig tinch entés que lo que donarán será un diná de general.

—A tanta gent?

—Y donchs? Ja tenen morta una badella, tres dotsenas de gallinas, y no sé quants conills.

—Vos dich que hi haurá refresch y que per'ell tenen compradas deu lliuras de xocolata y trenta de secalls, melindros y sabatillas, sense contar una pila de ampollas de aixarop y orxata y dos sachs de confits.

—Que sabeu vos?

—Ho sé perqué mon nebot, qu' es parcer de la casa ahí va tenir de anarhi per un assumpto y ho va veurer.

—Donchs, jo vos dich que ma germana es la que ha vist la viram morta y que hi haurá dinar.

—Hi haurá refresch, perque jo mateixa he vist los preparatius.

—Hi haurá dinar, perque jo vaig ajudar á plomar las gallinas.

—Y jo á desfer lo xocolata.

—Ja teniu sort de que la porta de la Iglesia es gran, que si no no passaria.

—Vos teniu fortuna del respecte del lloch en que estem, que si no ja vos hauria esgarrapat la pinta.

Aquestas disputas engrunyiren á las vellas y posaren fi á sas murmuracions y mentidas, de lo que en Mateu hagué de estarne molt content; puig á seguir la conversa hauria surtit á relluir tot alló de que no 's pot compendrer com fa tanta forrola y aumenta sa fortuna en temps que no son del tot bons, y lo del dot de la Roser, y las desenterradas gerras de unsas, y otras calumnias per medi de las que lo públich se venjava del benestar que llavoras proporcionava la sort al bon pagés.

Mentres tant lo acte del bateig havia arribat á son terme, y escrita ab lletra molt grossa la fe de pila en los llibres parroquials, se 'n tornaren tots cap á casa, ab la mateixa ostentació que havian vingut y repetint la prodigalitat dels confits, que feyan felissos á la quitxalla.